EUROOPA
KOMISJON

Strasbourg, 15.2.2022
SWD(2022) 31 final

KOMISJONI TALITUSTE TÖÖDOKUMENT

MÕJU HINDAMISE ARUANDE KOMMENTEERITUD KOKKUVÕTE

Lisatud dokumendile:

Ettepanek:
EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

millega kehtestatakse liidu turvalise ühenduvuse programm aastateks 2023–2027

{COM(2022) 57 final} - {SEC(2022) 77 final} - {SWD(2022) 30 final}

Mõjuhinnang järgmise ettepaneku kohta: ELi kosmosepõhise ülemaailmse turvalise sidesüsteemi loomine.

A. Vajadus meetmete järele

Miks? Mis on lahendamist vajav probleem?

Digitaalse hüperühendatuse ja tehnopöörde suurtrendid suurendavad enneolematult nõudlust tipptehnoloogiast sõltuvate teenuste ning parema ohutuse, turvalisuse ja kerksuse järele. Kiiresti arenev rahvusvaheline süsteem muudab ülemaailmse satelliidipõhise ühenduvuse julgeoleku ja turvalisuse seisukohast strateegiliseks varaks. ELi tasandil suurenevad riikliku satelliitside vajadused kvantitatiivselt ja kvalitatiivselt, liikudes paremate turvalahenduste, lühikese latentsusaja ja suurema ribalaiuse poole. Põhiprobleem on ebakõla riiklike vajaduste kiire kasvu ning kättesaadavate turvaliste, usaldusväärsete ja mitmekesiste satelliitsideteenuste puudumise vahel ELis (nii riigi kui ka Euroopa tasandil). Neid teenuseid võimaldaks osutada eelkõige tipptasemel tehnoloogia madalal ja keskmise kõrgusega geotsentrilisel orbiidil. Peamised tegurid on hübriid- ja küberohtude taseme tõus, turvalise riikliku satelliitside vajaduste muutumine lühikese latentsusaja ja ülemaailmse katteala suunas, samuti neid muutuvaid vajadusi toetada suutvate kosmosevarade puudumine. See puudutab peamiselt liikmesriikide valitsusasutuste tegevust, mis omakorda avaldab mõju kõigi ELi kodanike julgeolekule ja ohutusele. Peale selle mõjutab see otseselt ka Euroopa kosmosepoliitikat (sealhulgas uut kosmosetööstust) ja digitaalvaldkonna konkurentsivõimet. Laiemas plaanis võib see probleem mõjutada ELi ja liikmesriikide usaldusväärsust julgeolekuvaldkonna osalejana ülemaailmsel areenil.

Mida selle algatusega loodetakse saavutada?

Üldeesmärk on kaitsta ELi suveräänsust ja julgeolekut, suurendades ülemaailmsete vastupidavate, tagatud ja paindlike satelliitsidelahenduste pakkumist, mis põhinevad ELi tehnoloogilisel ja tööstuslikul baasil. ELi riiklikule satelliitsidele, Euroopa kvantsidetaristule ja rangele teenusepõhisele lähenemisviisile tuginedes on selle algatusega võimalik kõrvaldada paljud peamiselt riiklikke kasutajaid puudutavad suutlikkuse puudujäägid, pakkudes paremaid turvalahendusi, lühikest latentsusaega ja suuremat ribalaiust. Lühike latentsusaeg ja suurem ribalaius saavutatakse varade kasutuselevõtuga mitmel orbiidil (peale olemasoleva geosünkroonorbiidi ka madalal ja keskmise kõrgusega geotsentrilisel orbiidil) ning turvalisuse tõhustamisega kvantkrüptograafia abil (Euroopa kvantsidetaristu). Süsteemi kavandamine koos järkjärgulise arendamise ja kasutuselevõtmisega võiks alata 2023. aastal. Esimeste uute satelliitide kasutuselevõtmine ja olemasoleva satelliitsidesuutlikkuse kasutamine võimaldab 2024.–2025. aastaks jõuda algsete teenuste pakkumise ja orbiidil kvantkrüptograafia katsetamiseni. Kosmosesatelliitide kogumi ja integreeritud kvantkrüptograafia täielik kasutuselevõtmine võimaldaks saavutada täieliku tegevusvõime 2027. aastaks.

Milline on ELi tasandi meetmete lisaväärtus?

Kavandatud algatuse eesmärke ei suuda liikmesriigid eraldi saavutada, sest kasvavate vajaduste ulatuse ja ülemaailmse mõõtme ning kaasnevate kuludega toimetulek on jõukohane ainult ELi tasandil. ELi tasandi meetmed ja koordineerimine väldivad jõupingutuste dubleerimist liidus ja liikmesriikides ning suurendavad sünergiat olemasoleva ja tulevase suutlikkuse ning tsiviil-, kosmose- ja julgeolekukogukondade vahel. See toob kaasa olemasolevate varade parema kasutamise ja sellega koos mastaabisäästu, suurema turvalisuse ja kerksuse (eelkõige kvantkrüptograafia abil), parema katkematu geograafilise katteala ning suurema hulga paindlike teenuste pakkumise. Algatusega kaasnevast tegevuste suuremast tulemuslikkusest, saaksid otsest kasu kõik Euroopa kodanikud.

B. Lahendused

Milliseid seadusandlikke ja mitteseadusandlikke poliitikavariante on kaalutud? Kas on olemas eelistatud variant? Miks?

Nõutavate riiklike teenuste osutamise suutlikkuse puudujäägi kõrvaldamiseks kaaluti järgmisi poliitikavariante, et saavutada eesmärgid kõige tulemuslikumal ja tõhusamal viisil. Esiteks kaaluti, kas EL võiks osta neid turvalisi akrediteeritud teenuseid avaliku või erasektori väljakujunenud lahendustest, mis praegu piirduvad välismaiste teenuseosutajate pakutavatega (**variant 3: ELi-väline süsteem**). Kuigi ELi satelliitsideturg on juba hästi arenenud, ei ole seal praegu ELi teenuseosutajaid, kes suudaksid rahuldada kõiki kasvavaid ja arenevaid riiklikke vajadusi. Teenuste ostmine ELi-välistest eraallikatest ei ole julgeoleku ja strateegilise sõltumatuse seisukohast eelistatud valik. Seetõttu peab nende teenuste osutamise tagamiseks EL kas täielikult rahastama ja hankima oma süsteemi **(variant 1: täielikult avalik sektor)** või moodustama avaliku ja erasektori partnerluse (**variant 2: kontsessioonileping**). Eelistatud variandiks peeti viimast varianti, millega saavutatakse õige tasakaal ELi

liikmesriikide turvalisus- ja usaldusväärsusvajaduse ning süsteemi kasutuselevõtmise ja käitamisega seotud finantskoormuse vahel. See võimaldaks ühtlasi erasektori partneril täiendada taristut kommertsteenuste osutamise jaoks.

Kes millist varianti toetab?

Avaliku konsultatsiooni ja täiendavate suunatud konsultatsioonide tulemused näitasid järgmist.

- Mitu liikmesriikide sidusrühma andsid positiivset tagasisidet avaliku ja erasektori partnerluse valimise ja integreerimise kohta ELi olemasoleva riikliku satelliitside suutlikkusega ning viitasid riikide võetud kohustustele täiendava satelliitsidesuutlikkuse arendamise alal.
- Tööstusharu sidusrühmad, nii väljakujunenud tööstusharudest kui ka uuest kosmosetööstusest, eelistasid avaliku ja erasektori partnerluse mudelit, pidades silmas võimalust pakkuda täiendavaid kommertsteenuseid ja vastavalt investeerida.
- Kolmandate riikide satelliidikogumite käitajad toetasid varianti 3, mille puhul liit hangiks teenuseid nende süsteemidest.

C. Eelistatud poliitikavariandi mõju

Millised on eelistatud poliitikavariandi (kui see on olemas, vastasel korral peamiste poliitikavariantide) eelised?

Eelistatud variant võimaldaks ELil saada kosmosepõhise turvalise ühenduvuse süsteemi väiksemate kuludega, sest liit jagaks projekteerimis-, arendus- ja kasutuselevõturiske eraettevõtjaga. Erasektori kaasamine loob täiendavaid eeliseid ning konkurents kontsessiooniprotsessi ajal võimaldaks uuenduslikke lahendusi ja suurendaks ELi tööstusvaldkonna konkurentsivõimet. Peale selle kasutavad kontsessionäärid süsteemi kommertsteenuste osutamiseks, luues seega täiendavat kasu kosmoseteenuste sektorile. Uue süsteemi väljatöötamine panustaks märkimisväärselt ELi tööstusvaldkonda (nii kosmosetaristu sektoris kui ka kosmoseteenuste sektoris osalejate jaoks), looks uusi töökohti ja suurendaks Euroopa kosmosetööstuse kogulisandväärtust. Kodanikud saaksid kasu satelliitside tehnoloogilistest eelistest ja usaldusväärsusest. Satelliitsideteenuste sotsiaalne jalajälg võib ulatuda kaugemale rangelt riiklikust kontekstist ja võimaldada ületada digilõhet, pakkudes lairibaühendust seni ühenduseta piirkondadele.

Millised on eelistatud poliitikavariandi (kui see on olemas, vastasel korral peamiste poliitikavariantide) kulud?

Taristu kogumaksumuse ligikaudne suurusjärk on 6 miljardit eurot. Avaliku ja erasektori partnerluse vormis segarahastamine võiks jaotuda järgmiselt: 4 miljardit eurot avalikust sektorist (EL ja liikmesriigid) ja 2 miljardit eurot erasektorist.

Milline on mõju ettevõtjatele, VKEdele ja mikroettevõtjatele?

Kosmosetööstus (sealhulgas uus kosmosetööstus): edendab innovatsiooni kosmosetaristu tehnoloogia, kanderakettide ja kosmoseteenuste valdkonnas, mis võimaldab tööstusharul suurendada oma üleilmset konkurentsivõimet. Digitaalvaldkond: sellise süsteemi kasutamine võimaldab telekommunikatsioonivõrgu operaatoritel saada kasu suurenenud suutlikkusest ning usaldusväärsetest ja turvalistest teenustest. Peale selle võimaldab kaubanduslik mõõde jaeteenustel jõuda rohkemate klientideni kogu ELis. Kõik teised ettevõtjad saavad kasu turvalisest ja usaldusväärsest ühendusest, mis võimaldab neil pakkuda uusi teenuseid, mis on küberohtude ja teenusehäirete ees vähem haavatavad.

Kas on ette näha märkimisväärset mõju riigieelarvetele ja ametiasutustele?

Eelistatud variant ei avalda märkimisväärset mõju liikmesriikide riigieelarvetele ja ametiasutustele. Riiklikud kasutajad peavad teenuse kasutamiseks kohandama oma seadmeid. See ei too siiski kaasa märkimisväärseid investeeringuid.

Kas on oodata muud olulist mõju?

Eelistatud poliitikavariandil on positiivne mõju Euroopa kosmosetööstuse ülemaailmsele konkurentsivõimele, eelkõige mitmeorbiidiliste satelliidiparvede käitamise valdkonnas. Peale selle tagaks EL eelistatud variandi kohase süsteemi kontrollimise kaudu, et süsteem on kavandatud ja seda käitatakse jätkusuutlikult ning kooskõlas olemasolevate kosmosekeskkonna kaitse standarditega.

D. Järelmeetmed

Millal poliitika läbi vaadatakse?

Süsteemi hinnatakse igal neljandal aastal spetsiaalsete tulemusnäitajate alusel, mis on sobivad ülevaate saamiseks suutlikkusest kõrvaldada tuvastatud puudujääke riiklike kasutajate vajaduste täitmisel ning pakkuda tagatud ja katkematut juurdepääsu turvalistele satelliitsidelahendustele ja tagada nõuetekohasel tasemel sõltumatus kolmandatest riikidest.